A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2019. január 17.*

„Előzetes döntéshozatal – Hozzáadottérték-adó (héa) – Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése – Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény – A héa területén elkövetett bűncselekmények miatti büntetőeljárás – A tényleges érvényesülés elve – Bizonyításfelvétel – Telefonvonalak lehallgatása – Hatáskörrel nem rendelkező bíróság által adott engedély – E lehallgatások bizonyítékként való figyelembevétele – Nemzeti szabályozás – Tilalom”

A C-310/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2016. május 31-én érkezett, 2016. május 25-i határozatával terjesztett elő a

Petar Dzivev

Galina Angelova,

Georgi Dimov,

Milko Velkov ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz, a hetedik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva (előadó), K. Jürimäe, C. Lycourgos, Juhász E. és C. Vajda bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében R. Troosters, J. Baquero Cruz és P. Mihaylova, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. július 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésének és az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján létrehozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Luxemburgban 1995. július 26-án aláírt egyezmény (HL 1995. C 316., 48. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 9. o.; a továbbiakban: PIF-egyezmény) 1. cikke (1) bekezdése b) pontjának és 2. cikke (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a hozzáadottérték-adó (héa) területén bűncselekmények elkövetésével vádolt Petar Dzivevvel, Galina Angelovával, Georgi Dimorral és Milko Velkovval szemben indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 Az EUMSZ 325. cikk értelmében:

„(1) Az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen az e cikknek megfelelően meghozandó olyan intézkedésekkel, amelyeknek elrettentő hatásuk van, és hathatós védelmet nyújtanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban.

(2) A tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdésére megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek.

[…]”

A PIF-egyezmény

4 A PIF-egyezmény 1. cikke előírja:

„(1) Ennek az egyezménynek az alkalmazásában az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit sértő csalás:

[…]

b) a bevételek tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

– olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetése vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetés forrásainak jogtalan csökkentése,

– információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkel megegyező következményekkel;

– a jogszerűen szerzett haszon jogellenes felhasználása, az előbbiekkel megegyező következményekkel.

(2) A 2. cikk (2) bekezdésére is figyelemmel, minden tagállam megteszi a szükséges és megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy átültesse az (1) bekezdést a nemzeti büntetőjogba oly módon, hogy a benne említett magatartás bűncselekménynek minősüljön.

[…]”

5 A PIF-egyezmény 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az 1. cikkben említett magatartást, valamint az 1. cikk (1) bekezdésében említett magatartásban való részvételt, felbujtást vagy ilyen magatartás kísérletét hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntesse, beleértve, legalábbis a csalás súlyos eseteiben, a kiadatást megalapozó szabadságvesztéssel járó büntetést; súlyosnak minősül az a csalás, ahol az elkövetési érték eléri vagy meghaladja az egyes tagállamok által meghatározott minimális összeget. A minimális összeg nem lehet magasabb 50 000 [eurónál].”

A 2007/436/EK határozat

6 Az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2007. június 7-i 2007/436/EK, Euratom tanácsi határozat (HL 2007. L 163., 17. o.) a 2. cikke (1) bekezdésében előírja:

„Az Európai Unió költségvetésében a saját forrásokat a következőkből álló bevételek alkotják:

[…]

b) […] az összes tagállamra érvényes egységes kulcs alkalmazása a harmonizált [héaalapjára], amely alapot a közösségi szabályok alapján állapítanak meg. […]”

A bolgár jog

A Bolgár Köztársaság alkotmánya

7 A Bolgár Köztársaság alkotmánya 32. cikkének (2) bekezdése szerint a törvényben meghatározott esetek kivételével nem hallgatható le valamely személy távközlési rendszerek útján való kommunikációja.

8 Az alkotmány 121. cikkének (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bírósági iratokat indokolni kell.

Az NPK

9 A Nakazatelno-protsesualen kodeks (büntetőeljárásról szóló törvény, a továbbiakban: NPK) 348. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az ítélet vagy határozat felülvizsgálat keretében visszavonható vagy módosítható:

[…]

2. amennyiben lényeges eljárási szabályokat sért.

(3) Az eljárási szabályok megsértése lényeges:

1. ha az korlátozza a vádlott vagy más felek eljárási jogait, és az nem orvosolható;

2. ha azt nem indokolják meg, vagy az elsőfokú vagy fellebbviteli eljárás során nem készült jegyzőkönyv;

3. ha az ítéletet vagy határozatot valamely hatáskörrel nem rendelkező bíróság hozta;

4. ha az ítélet vagy határozat meghozatala során megsértették a tanácskozás titkosságát.”

A ZIDNPK

10 2012. január 1-jén hatályba lépett a Zakon za izmenenie i dopalnenie na Nakazatelno-protsesualnia kodeks (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv módosításáról és kiegészítéséről szóló törvény, a továbbiakban: ZIDNPK), amelynek tárgyát a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) létrehozása és működése képezte. A ZIDNPK a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) egyes határköreinek a bűnszervezetekkel összefüggő ügyekkel kapcsolatos döntéshozatalra kizárólagos hatáskörrel rendelkező Spetsializiran nakazatelen sadra (szakosított büntetőbíróság) való átruházását írja elő.

11 A ZIDNPK 5. §-a értelmében a bűnszervezetben való részvétellel gyanúsított személyeknél való telefonlehallgatások engedélyezésére vonatkozó hatáskör átruházásra kerül a Sofiyski gradski sadtól (szófiai városi bíróság) a Spetsializiran nakazatelen sadra (szakosított büntetőbíróság).

12 A ZIDNPK 9. §-ának (2) bekezdése értelmében a már folyamatban lévő büntetőeljárásokat a korábban hatáskörrel rendelkező szervek folytatják le. 2012. március 6-án módosították e rendelkezést, amely módosítás nyomán pontosításra került, hogy ezen eljárások bírósági felülvizsgálatát továbbra is az erre 2012. január 1-je előtt hatáskörrel rendelkező bíróság gyakorolja.

A különleges nyomozási módszerekre vonatkozó rendelkezések

13 A telefonlehallgatást lehetővé tevő eljárást a Zakon za spetsialnite razuznavatelni sredstva (a különleges nyomozási módszerekről szóló törvény) 1–3., 6. és 12–18. cikke, valamint az NPK 172–177. cikke szabályozza. Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette, a telefonlehallgatásra mind a büntetőeljárás megindítása előtt (előzetes nyomozás), mind annak megindítását követően sor kerülhet. A szervezett bűnözés elleni harc főigazgatóságának igazgatója vagy az ügyész kérelmére a hatáskörrel rendelkező bíróságnak előzetesen engedélyeznie kell az ilyen intézkedést. A telefonlehallgatást engedélyező bírósági határozatot indokolni kell, és azt a különleges nyomozási módszerekről szóló törvény 15. cikkének és az NPK 174. cikkének megfelelően a hatáskörrel rendelkező bíróság elnökének vagy az erre felhatalmazott elnökhelyettesnek kell kibocsátania.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 P. Dzivevet, G. Angelovát, G. Dimovot és M. Velkovot azzal vádolják, hogy 2011. június 1-je és 2012. március 31. között egy gazdasági társaságon keresztül adóbűncselekményeket követtek el. P. Dzivevet többek között azzal vádolják, hogy bűnszervezetet irányított, amelyben a másik három vádlott tagként vett részt, és amely a Zakon za danak varhu dobavenata stoynost (a hozzáadottérték-adóról szóló törvény, a 2006. augusztus 4-i DV, 63. sz.) alapügy tényállása idején hatályos változata alapján fizetendő adó megfizetésének az elkerülésével való haszonszerzésre irányult.

15 Az előzetes nyomozás során a Glavna direktsia za borba s organiziranata prestapnost (szervezett bűnözés elleni harc főigazgatósága, Bulgária) igazgatója 2011 novembere és 2012 februárja között több, telefonlehallgatás alkalmazására irányuló engedély iránti kérelmet nyújtott be a négy vádlott vonatkozásában, a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) pedig helyt adott e kérelmeknek. A

büntetőeljárás megindítását követően az ügyész 2012 márciusában több alkalommal kért és kapott engedélyt a Spetsializiran nakazatelen sadtól (szakosított büntetőbíróság), hogy e vádlottaknál újabb telefonlehallgatásokat hajtsanak végre.

16 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy az alapügyben szóban forgó egyik engedély sem tartalmaz indokolást, és hogy a 2011. november és 2012. január között kibocsátott engedélyekben nem tüntették fel megfelelően, hogy a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) elnöke vagy elnökhelyettese járt-e el az engedély kiadása során. E hiányosságok nem eredményezték az alapügyben szóban forgó engedélyek jogellenességét. A 2012 januárjában és februárjában kibocsátott engedélyeket ugyanakkor olyan bíróság hozta meg, amely arra nem rendelkezett hatáskörrel. Ezen időpontot követően ugyanis minden engedély iránti kérelmet a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) elnökéhez, nem pedig a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) elnökéhez kellett volna intézni. Ez utóbbinak ugyanis, mivel már nem rendelkezett hatáskörrel ezen kérelmek elbírálására és jóváhagyására, e kérelmeknek a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) elnökéhez való áttételéről kellett volna rendelkeznie.

17 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy ezt következően hivatalosan meg kellett volna állapítani a különleges nyomozási módszerek, különösen a telefonlehallgatás alkalmazására irányuló engedélyek kibocsátásával kapcsolatos rendszerszintű szabálytalanságokat, aminek a vonatkozó törvény módosítását kellett volna maga után vonnia.

18 Ezenkívül e bíróság álláspontja szerint nem volt világos, hogy a ZIDNPK 9. §-ában foglalt átmeneti szabály a folyamatban lévő előzetes nyomozásokra is vonatkozik-e. E rendelkezés terjedelmes és ellentmondásos ítélkezési gyakorlatot eredményezett. A Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) az általa hozott 5/14. sz. értelmező határozatban megerősítette, hogy a bíróságok büntetőjog területén fennálló kizárólagos hatáskörének elve alól egyetlen kivétel sem alkalmazható. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben előadja, hogy ez az elv nagy jelentőséggel bír a nemzeti jogban, különösen a különleges nyomozási módszerek alkalmazása esetén, amelyek közé a távközlési rendszerek útján való kommunikáció lehallgatása is tartozik. Ugyanakkor a Bíróság 2015. december 17-i WebMindlicences ítéletére (C-419/14, EU:C:2015:832, 91. pont) hivatkozással e bíróság arra keresi a választ, hogy az ezen értelmező határozatból következő útmutatások olyan ügyekben is irányadóak-e, amelyekben az uniós jog tiszteletben tartásáról van szó.

19 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy P. Dzivev esetében kizárólag az arra hatáskörrel nem rendelkező bíróság által kibocsátott engedélyek alapján lefolytatott telefonlehallgatások bizonyítják egyértelműen és kétségbevonhatatlanul azon bűncselekmények elkövetését, amelyekkel P. Dzivevet vádolják, és e lehallgatások teszik lehetővé az elítélését, míg a többi vádlott a jogszerűen beszerzett bizonyítékok alapján is elítélhető.

20 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Összeegyeztethető-e

– az [EUMSZ] 325. [cikk] (1) bekezdésével, amelynek értelmében a tagállamok a csalással és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenységgel szemben hathatós védelmet nyújtó intézkedéseket hoznak;

– a[…] [PIF egyezmény] 2. cikkének (1) bekezdésével, összefüggésben értelmezve az [ezen egyezménynek] a 2007/436 határozat 2. cikke (1) bekezdése b) pontjával összefüggésben értelmezett 1. cikke (1) bekezdése b) pontjával, amelynek értelmében minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket a héacsalás hatékony büntetésének biztosítására;

– a Charta 47. cikkének első és második bekezdésével, amelyek biztosítják a törvény által megelőzően létrehozott bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot,

ha a nemzeti jog szerint az olyan bizonyítékok, amelyeket »különleges nyomozási módszerek« alkalmazásával szereztek be, mégpedig olyan személyek távközlési rendszerek útján való kommunikációjának a lehallgatása útján, akik ellen később héacsalás miatt emeltek vádat, nem vehetők figyelembe amiatt, hogy a lehallgatást hatáskörrel nem rendelkező bíróság rendelte el, figyelembe véve ezzel összefüggésben az alábbi feltételeket:

– (egy és három hónap közötti időtartammal) korábban kérték a távközlési rendszerek útján való kommunikáció egy részének lehallgatását, és azt ugyanaz a bíróság rendelte el, mely bíróság ekkor még rendelkezett hatáskörrel;

– a távközlési rendszerek útján való kommunikáció szóban forgó lehallgatásának (a távközlési rendszerek útján való kommunikáció korábbi lehallgatása meghosszabbításának és új telefonvonalak lehallgatásának) elrendelését ugyanazon bíróságtól kérték, amely már nem rendelkezett hatáskörrel, mivel hatáskörét közvetlenül ezt megelőzően másik bíróságra ruházták át; az eredeti bíróság hatáskörének hiánya ellenére érdemben vizsgálta a kérelmet, és elrendelte az intézkedést;

– (körülbelül egy hónappal) később újból kérték ugyanazon telefonvonalak lehallgatásának elrendelését, és az ekkor erre hatáskörrel rendelkező bíróság helyt adott e kérelemnek;

– gyakorlatilag az intézkedéseket elrendelő határozatok egyike sem tartalmaz indokolást;

– a hatáskör-átruházásról rendelkező jogszabályi rendelkezés nem volt egyértelmű, számos egymásnak ellentmondó bírósági határozathoz vezetett, és ezért arra indította a Varhoven kasatsionen sadot [legfelsőbb semmítőszék], hogy körülbelül két évvel a jogszabályi hatáskör-átruházást és a távközlési rendszerek útján való kommunikáció kérdéses lehallgatását követően kötelező értelmező határozatot fogadjon el;

– a jelen ügyben eljáró bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a különleges nyomozási módszerek alkalmazásának (a távközlési rendszerek útján való kommunikáció lehallgatásának) elrendelésére irányuló kérelmek tárgyában történő döntéshozatalra; hatásköre van azonban arra, hogy döntsön a távközlési rendszerek útján való kommunikáció végrehajtott lehallgatásának jogszerűségéről, beleértve annak megállapítását is, hogy az intézkedést elrendelő határozat nem felel meg a jogszabályi követelményeknek, és ezért mellőzi az ily módon beszerzett bizonyítékok értékelését; e hatáskör csak akkor áll fenn, ha érvényesen elrendelték a távközlési rendszerek útján való kommunikáció lehallgatását;

– e bizonyítékok (a vádlottak telefonbeszélgetései, amelyek lehallgatását egy hatáskör[rel már nem rendelkező] bíróság rendelte el) figyelembevétele alapvető jelentőséggel bír egy olyan bűnszervezet vezetőjeként fennálló felelősség kérdésének elbírálása szempontjából, amelyet a hozzáadottérték-adóról szóló törvénynek az alapügy tényállása idején hatályos változata alapján megállapított adóbűncselekmények elkövetésére hoztak létre, illetve a konkrét adóbűncselekmények felbujtójaként fennálló felelősség kérdésének elbírálása szempontjából, és e tekintetben a vádlott bűnössége csak akkor mondható ki, és a vádlott csak akkor ítélhető el, ha e telefonbeszélgetések figyelembe vehetők bizonyítékként; a vádlottat máskülönben fel kell menteni?

(2) Alkalmazandó-e a jelen ügyre a C-614/14. sz. ügyben folytatott előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélet?”

A Bíróság előtti eljárás

21 A Bírósághoz 2016. augusztus 4-én érkezett, 2016. július 25-i határozatával a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy visszavonja a második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdését. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben előadta, hogy miután a Bíróság 2016. július 5-i Ognyanov ítélete (C-614/14, EU:C:2016:514) kihirdetésre került, a második kérdés okafogyottá vált.

22 Ezenkívül a Bíróság elnöke a 2017. május 12-i határozatával a M. A. S. és M. B. ügyben (2017. december 5-i ítélet, C-42/17, EU:C:2017:936) történő határozathozatalig felfüggesztette a jelen eljárást. A Bíróság előtti eljárás 2017. december 12-én folytatódott.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

23 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését, valamint a PIF-egyezménynek a Chartával összefüggésben értelmezett 1. cikke (1) bekezdése b) pontját és 2. cikke (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy figyelemmel a héára vonatkozó bűncselekményekhez kapcsolódó büntetőeljárásokban érvényesülő hatékonyság elvére, azokkal ellentétes valamely olyan nemzeti jogszabály nemzeti bíróság által való alkalmazása, amely előírja, hogy ki kell zárni a büntetőeljárásból azokat a bizonyítékokat, mint például telefonlehallgatásokat, amelyek előzetes bírósági engedélyhez vannak kötve, amennyiben ezen engedély kibocsátására arra hatáskörrel nem rendelkező bíróság részéről került sor, még ha kizárólag ezen bizonyítékok alkalmasak is a szóban forgó bűncselekmények elkövetésének a bizonyítására.

24 E kérdés megválaszolása érdekében meg kell jegyezni, hogy fejlődésének jelenlegi állapotában az uniós jog nem ír elő a jelen ügy körülményeire alkalmazandó jogszabályokat a bizonyításfelvétel és a bizonyítékoknak a héával kapcsolatos büntetőeljárások keretében való felhasználása vonatkozásában. Ebből következően e terület főszabály szerint a tagállamok hatáskörébe tartozik (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet, C-419/14, EU:C:2015:832, 65. pont; 2018. május 2-i Scialdone ítélet, C-574/15, EU:C:2018:295, 25. pont).

25 Mindamellett az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy hatékony és elrettentő hatású intézkedésekkel küzdjenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen (2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Mivel az Unió saját forrásai a 2007/436 határozat 2. cikkének b) pontja alapján magukban foglalják többek között egy egységes kulcsnak a héa harmonizált és az uniós szabályok alapján megállapított alapjára való alkalmazásából származó bevételeket, közvetlen kapcsolat áll fenn egyrészt a héabevételeknek az alkalmazandó uniós jog tiszteletben tartásával történő beszedése, másrészt pedig a megfelelő héaforrásnak az uniós költségvetés számára történő rendelkezésre bocsátása között, mivel az előbbi beszedése során történt mulasztás potenciálisan az utóbbi csökkenéséhez vezet (2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet, C-42/17, EU:C:2017:936, 31. pont; 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 51. pont).

27 A bevételek maradéktalan beszedésének biztosítása és ezáltal az Unió pénzügyi érdekei védelmének garantálása céljából a tagállamok szabadon választhatják meg az alkalmazandó szankciókat, amelyek ölthetik közigazgatási szankciók, büntetőjogi szankciók formáját, vagy lehetnek a kettő kombinációi. A büntetőjogi szankciók azonban elengedhetetlenek lehetnek a súlyos héacsalás bizonyos eseteivel szembeni hatékony és visszatartó erejű küzdelemhez, amint azt a PIF-egyezménynek az ezen egyezmény 1. cikke (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke (1) bekezdése megköveteli (lásd ebben az értelemben: 2018. március 20-i Menci ítélet, C-524/15, EU:C:2018:197, 20. pont; 2018. május 2-i Scialdone ítélet, C-574/15, EU:C:2018:295, 36. pont; 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 54. pont).

28 E tekintetben a tagállamoknak – még ha ők választhatják is meg a szankciókat – ügyelniük kell arra, hogy az uniós jog, így a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.) által harmonizált szabályok megsértését olyan anyagi jogi és eljárási jogi előírások alapján szankcionálják, amelyek hasonlóak a nemzeti jog hasonló jellegű és hasonló jelentőségű megsértésére alkalmazandó előírásokhoz, és hogy a szankciók mindenképpen hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek (lásd ebben az értelemben: 2018. május 2-i Scialdone ítélet, C-574/15, EU:C:2018:295, 28. pont).

29 A tagállamoknak biztosítaniuk kell továbbá, hogy a nemzeti jog által előírt büntetőeljárási jogszabályok lehetővé tegyék az ilyen csalásokkal kapcsolatos bűncselekmények hatékony szankcionálását (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet, C-419/14, EU:C:2015:832, 65. pont; 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 55. pont).

30 Ebből az következik, hogy jóllehet a héa területén harmonizált szabályok megsértése elleni küzdelem érdekében a tagállamok által megállapított szankciók és e szankciókra vonatkozó közigazgatási és/vagy büntetőjogi eljárások e tagállamok eljárásjogi és intézményi autonómiája körébe tartoznak, ezt az autonómiát az arányosság és az egyenértékűség elvén kívül, amelyek alkalmazása a jelen ügyben nem merül fel, korlátozza a tényleges érvényesülés elve, amely megköveteli, hogy az említett szankciók hatékonyak és visszatartó erejűek legyenek (lásd ebben az értelemben: 2018. május 2-i Scialdone ítélet, C-574/15, EU:C:2018:295, 29. pont).

31 Ebben az összefüggésben elsődlegesen a nemzeti jogalkotó feladata, hogy megtegye a szükséges intézkedéseket. Adott esetben e jogalkotó feladata, hogy módosítsa a szabályozását, és biztosítsa, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő jogsértések üldözésére alkalmazandó eljárási szabályozást nem úgy alkotják meg, hogy az e szabályozás lényegéből fakadó okokból az ilyen jogsértéseket megvalósító cselekmények rendszeresen büntetlenül maradnak, továbbá hogy biztosítsa a gyanúsítottak alapvető jogainak védelmét (2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 65. pont).

32 A nemzeti bíróságokat illetően a Bíróság kimondta, hogy e bíróságok feladata, hogy biztosítsák az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségek teljes érvényesülését, és hogy mellőzzék azon belső jogi rendelkezések alkalmazását, amelyek a héa területén elkövetett súlyos bűncselekmények miatti eljárásban megakadályozzák az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalások miatt hatékony és visszatartó erejű büntetőjogi szankciók kiszabását (2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet, C-42/17, EU:C:2017:936, 39. pont).

33 Ugyanakkor az uniós források hatékony beszedésének biztosítására irányuló kötelezettség nem mentesíti a nemzeti bíróságokat a Charta által biztosított alapvető jogok és az uniós jog általános elvei szükséges tiszteletben tartása alól, mivel a héa területén elkövetett bűncselekmények miatt indított büntetőeljárások a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jog végrehajtásának minősülnek. A büntetőjog területén e jogot és ezen általános elveket nem csupán a büntetőeljárások során kell tiszteletben tartani, hanem a nyomozási szakaszban is, azon időponttól kezdődően, amikor az érintett személlyel szemben vádat emelnek (lásd ebben az értelemben: 2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet, C-42/17, EU:C:2017:936, 52. pont; 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 68. és 71. pont; 2018. március 20-i Di Puma és Zecca ítélet, C-596/16 és C-597/16, EU:C:2018:192, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Ily módon az uniós források hatékony beszedésének biztosítására irányuló kötelezettség nem mentesíti e bíróságokat a törvényesség és jogállamiság elvének a szükséges tiszteletben tartása alól, amely – amint azt az EUSZ 2. cikk is tanúsítja – az Unió alapját képező legfontosabb értékek egyike.

35 E tekintetben különösen a törvényesség és jogállamiság elvéből következően a szankcionálási jogkör gyakorlására főszabály szerint nem kerülhet sor azon jogi határokon túl, amelyeken belül valamely hatóság a tagállamának joga alapján jogosult eljárni (lásd analógia útján: 2015. október 1-jei Weltimmo ítélet, C-230/14, EU:C:2015:639, 56. pont).

36 Ezenkívül a telefonlehallgatás a Charta 7. cikkében rögzített magánélethez való jogba történő beavatkozásnak minősül. Az ilyen beavatkozás a Charta 52. cikke (1) bekezdésének megfelelően csak akkor elfogadható, ha azt törvény írja elő, és az e jog és az arányosság elve lényeges tartalmának tiszteletben tartása mellett elengedhetetlen, és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket szolgálja (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet, C-419/14, EU:C:2015:832, 71. és 73. pont).

37 E tekintetben kétségtelen, hogy az alapügyben szóban forgó telefonlehallgatásokat olyan bíróság engedélyezte, amely nem rendelkezett az ehhez szükséges hatáskörrel. E telefonlehallgatásokat tehát úgy kell tekinteni, hogy azokat az Alapjogi Charta 52. cikke (1) bekezdésének értelmében nem írja elő törvény.

38 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó törvény tükrözi a jelen ítélet 35–37. pontjában megállapított követelményeket, amennyiben arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy zárja ki a büntetőeljárásból azokat a bizonyítékokat, mint például telefonlehallgatásokat, amelyek előzetes bírósági engedélyhez vannak kötve, amennyiben ezen engedély kibocsátására arra hatáskörrel nem rendelkező bíróság részéről került sor.

39 Ebből következően az uniós jog nem kötelezheti a nemzeti bíróságot az ilyen eljárási szabályok alkalmazásának a mellőzésére, még ha a jogellenesen beszerzett bizonyítékok felhasználása alkalmas is arra, hogy növelje a büntetőeljárások hatékonyságát, lehetővé téve ezzel a nemzeti hatóságok számára, hogy bizonyos esetekben szankcionálják az uniós jog megsértését (lásd analógia útján, a bírósági határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazása vonatkozásában: 2018. október 24-i, XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 E tekintetben nem bír jelentőséggel a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott azon körülmény, miszerint a felmerült jogellenesség az alapügyben szóban forgó hatáskörre vonatkozó átmeneti rendelkezés pontatlanságára vezethető vissza. Ugyanis az a követelmény, amely szerint a Charta 7. cikkében biztosított jog gyakorlása csak a törvény által korlátozható, magában foglalja, hogy az említett korlátozást lehetővé tévő jogalapnak kellően egyértelműnek és pontosnak kell lennie (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet, C-419/14, EU:C:2015:832, 81. pont). Szintén nem bír jelentőséggel az a körülmény, hogy az alapügy négy vádlottjának egyike esetében kizárólag a hatáskörrel nem rendelkező bíróság által kibocsátott engedélyek alapján lefolytatott telefonlehallgatások alkalmasak arra, hogy annak bűnösségét bizonyítsák, és elmarasztaló ítélet meghozatalát indokolják.

41 A fenti megfontolásokra figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését, valamint a PIF-egyezménynek a Chartával összefüggésben értelmezett 1. cikke (1) bekezdése b) pontját és 2. cikke (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy figyelemmel a héára vonatkozó bűncselekményekhez kapcsolódó büntetőeljárásokban érvényesülő hatékonyság elvére, azokkal nem ellentétes valamely olyan nemzeti jogszabály nemzeti bíróság által való alkalmazása, amely előírja, hogy ki kell zárni a büntetőeljárásból azokat a bizonyítékokat, mint például telefonlehallgatásokat, amelyek előzetes bírósági engedélyhez vannak kötve, amennyiben ezen engedély kibocsátására arra hatáskörrel nem rendelkező bíróság részéről került sor, még ha kizárólag ezen bizonyítékok alkalmasak is a szóban forgó bűncselekmények elkövetésének a bizonyítására.

A költségekről

42 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését, valamint az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján létrehozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Luxemburgban 1995. július 26-án aláírt egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének b) pontját és 2. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy figyelemmel a hozzáadottérték-adóra (héa) vonatkozó bűncselekményekhez kapcsolódó büntetőeljárásokban érvényesülő hatékonyság elvére, azokkal nem ellentétes valamely olyan nemzeti jogszabály nemzeti bíróság által való alkalmazása, amely előírja, hogy ki kell zárni a büntetőeljárásból azokat a bizonyítékokat, mint például telefonlehallgatásokat, amelyek előzetes bírósági engedélyhez vannak kötve, amennyiben ezen engedély kibocsátására arra hatáskörrel nem rendelkező bíróság részéről került sor, még ha kizárólag ezen bizonyítékok alkalmasak is a szóban forgó bűncselekmények elkövetésének a bizonyítására.

Aláírások